

κ. Δ/ντά

Με αφορμή την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαβούλευσης επί των σχεδίων διαχείρισης της Θεσσαλίας, που άρχισε πριν ένα χρόνο, διατυπώνουμε ορισμένες σκέψεις στην κοινή αυτή επιστολή που σας στέλνουμε, με την προσδοκία να συμβάλλουμε - μέσω της φιλόξενης εφημερίδας σας - στην ενημέρωση των Θεσσαλών πολιτών.

«ΜΙΑ ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ»

Α. Κύλησε πάνω από ένας χρόνος από τότε που άρχισαν οι συζητήσεις για τα Σχέδια Διαχείρισης (ΣΔ) Υδάτων στη Θεσσαλία. Στο διάστημα αυτό έγιναν πολλές εκδηλώσεις (επιστημονικές και ενημερωτικές) όπου καταγράφηκαν και αναδείχθηκαν σημαντικά ζητήματα. Είναι γεγονός ότι για πρώτη φορά μετά από πολλές δεκαετίες η Πολιτεία αποφάσισε (ουσιαστικά υποχρεώθηκε από την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/60 και τις σχετικές καταδίκες που επιβλήθηκαν στη χώρα μας) να θεσπίσει κανόνες για την διαχείριση των υδάτων. Έστω και έτσι πάντως, είναι θετικό ότι η συζήτηση, από ανούσια αντιπαράθεση με ένα ναι ή όχι στον Αχελώο, μετατοπίσθηκε σε θέματα ουσίας και κυρίως στο τι επιδιώκουμε και τι προσδοκούμε από την **Γεωργία**, η οποία αποτελεί τον μεγαλύτερο καταναλωτή νερού (πάνω από 90% του συνόλου) και φυσικά τον καθοριστικό παράγοντα για τις ποσότητες νερού που απαιτούνται στη Θεσσαλία.

Ήδη οι μελέτες των ΣΔ ολοκληρώθηκαν με την πρόσφατη δημοσίευση και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ). Στην τελευταία, οι μελετητές απαντούν σε όλες τις απόψεις που ακούσθηκαν ή κατατέθηκαν κατά την διάρκεια της διαβούλευσης. Συνοπτικά (ανάμεσα σε πλήθος προτάσεων) τα **ΣΔ** :

1. Επισημαίνουν την ανάγκη Στρατηγικού Σχεδιασμού και αποφάσεων για την Γεωργία.

2. Επιλέγουν δύο (2) εναλλακτικά σενάρια για την λεκάνη του Πηνειού και παραπέμπουν στην Κυβέρνηση την τελική απόφαση για :

α) Ολοκλήρωση των υπό εξέλιξη έργων μέσα στον κάμπο, προώθηση ορισμένων πρόσθετων (μικρής κλίμακας) έργων, **ΟΧΙ** στην μεταφορά νερών από τον Αχελώο, και **ΜΕΙΩΣΗ** των αρδευόμενων εκτάσεων κατά 270.000 στρέμματα. Κόστος σεναρίου (σε πορεία ετών) 287 εκατ. €. ή

β) **ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ** αρδευόμενων εκτάσεων όπως έχουν σήμερα, ολοκλήρωση των υπό εξέλιξη έργων, **ΜΕΤΑΦΟΡΑ** από **ΑΧΕΛΩΟ** 250 εκατ. μ3 νερού. Κόστος σεναρίου 195 εκατ. €.

Επισημαίνουμε ότι η οποιαδήποτε απόφαση, θα ληφθεί με βάση ένα από τα δύο αυτά σενάρια που προτάθηκαν, δεδομένου ότι η διαβούλευση ήδη ολοκληρώθηκε.

3. Ξεκαθαρίζουν, χωρίς να αφήνουν περιθώρια παρερμηνειών, πως για έργα που ολοκληρώθηκαν ή εκτελούνται, συμπεριλαμβανομένων των δύο έργων μεταφοράς νερού από Αχελώο (φράγμα και υδροηλεκτρικό έργο Συκιάς επί του Αχελώου και σήραγγα μεταφοράς από Συκιά προς Πευκόφυτο, πάνω από το Μουζάκι), **δεν τίθεται θέμα περιβαλλοντικών επιπτώσεων**, αλλά είναι **ζήτημα πολιτικών επιλογών**, αποκλειστικά ως προς την **ΕΝΕΡΓΕΙΑ** και την **ΓΕΩΡΓΙΑ**.

4. Προσδιορίζουν με εμπειριστατωμένο τρόπο το υδατικό ισοζύγιο των λεκανών Πηνειού και Αχελώου και αποδεικνύουν το **έλλειμμα** της πρώτης, το **περίσσευμα** της δεύτερης και τους τεράστιους κινδύνους από τις συνεχιζόμενες υπεραντλήσεις από τους υπόγειους υδροφορείς της Θεσσαλίας (από όπου αρδεύεται το 70% των εκτάσεων της). Ειδικά πάνω στο έλλειμμα αυτό της Θεσσαλικής λεκάνης, εντοπίζουν τους κινδύνους για το περιβάλλον και όχι στα όσα αποπροσανατολιστικά ακούμε τόσα χρόνια για Δέλτα Αχελώου, οικοσυστήματα στα ορεινά, κ.ο.κ.

Β. Πώς αντιμετώπισαν τα ΣΔ οι Θεσσαλικοί φορείς :

Έγιναν αρκετές εκδηλώσεις, όπου υποβλήθηκαν πολλές παρατηρήσεις και προτάσεις από θεσμοθετημένους φορείς και πολίτες. Η Περιφέρεια Θεσσαλίας, οι Δήμοι (ΠΕΔ), τα Επιμελητήρια (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ), οι αγροτικές οργανώσεις, η ΕΘΕΜ και μεμονωμένοι

επιστήμονες (μεταξύ άλλων και από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το ΤΕΙ), μέσω της διαβούλευσης των ΣΔ, εκφράζουν ξεκάθαρα την θέση για παραπέρα (ποιοτική και ποσοτική) ανάπτυξη της Γεωργίας, με περιορισμό (κατά το δυνατό) κατανάλωσης νερού, για την ολοκλήρωση των ημιτελών έργων, για την λειτουργία των έτοιμων έργων, την προώθηση σημαντικών περιφερειακών έργων, τον περιορισμό των αντλήσεων και την προστασία των υπόγειων νερών (με στόχο την άρδευση κατά 70% από επιφανειακά νερά), την μεταφορά νερού στη Θεσσαλία από τον Αχελώο και την δημιουργία ενιαίου αυτόνομου κρατικού φορέα διαχείρισης νερών, με συμμετοχή όλων των χρηστών.

Γ. Οι θέσεις των κομμάτων της Βουλής :

Παρά την τεράστια και καθοριστική (για το μέλλον της Θεσσαλίας) σημασία της διαδικασίας διαβούλευσης και έγκρισης των ΣΔ, τα οποία συνιστούν μία ουσιαστική θεσμική και διοικητική μεταρρύθμιση στη χώρα, τα περισσότερα κόμματα σε γενικές γραμμές, υποτίμησαν ή και αγνόησαν τις διαδικασίες αυτές. Αναλυτικά :

ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ : Περιορισμένη παρουσία στις σχετικές εκδηλώσεις, ελάχιστες δημόσιες τοποθετήσεις στα ΜΜΕ ή και στη Βουλή. Παρότι επί κυβερνήσεων Κ. Καραμανλή (υπουργός Γ. Σουφλιάς) είχαμε σημαντική πρόοδο στα υδατικά έργα (υδροηλεκτρικά και αρδευτικά) της Θεσσαλίας (Μεσοχώρα, Συκιά, Γυρτώνη, Κάρλα, Σμόκοβο), σήμερα δεν γνωρίζουμε τις προθέσεις της Ν.Δ. ως Κυβέρνησης για την λειτουργία του ΥΗΕ Μεσοχώρας, τις προθέσεις του Υπουργείου Υποδομών για την ολοκλήρωση της Συκιάς και της σήραγγας (δεν υπάρχει δημόσια δήλωση από τον υπουργό ή τον γενικό γραμματέα του υπουργείου αυτού) και τέλος δεν έχουμε την διατύπωση άποψης από το υπουργείο Γεωργίας (παρά την παρουσία εκεί του συντοπίτη μας κ. Μ. Χαρακόπουλου) για τα συζητούμενα σενάρια των ΣΔ, παρότι αυτά κατ' εξοχήν συνδέονται με την Γεωργία.

ΣΥΡΙΖΑ : Σταθερή παρουσία στις εκδηλώσεις, πολλές δημόσιες τοποθετήσεις στελεχών του κόμματος περί αντίθεσης στην μεταφορά νερού από τον Αχελώο. Εικάζουμε βάσιμα ότι από τα προτεινόμενα σενάρια των ΣΔ, αποδέχονται εκείνο που προβλέπει την μη μεταφορά νερών από τον Αχελώο και κατ' επέκταση τον περιορισμό των αρδευόμενων εκτάσεων και μετατροπή 270.000 στρεμμάτων σε ξηρικά.

Σε ότι αφορά στα έργα της Μεσοχώρας (ολοκληρωμένο ΥΗΕ), Συκιάς (ημιτελές ΥΗΕ, πρόοδος έργου ~ 65%) και σήραγγας μεταφοράς Πευκοφύτου (ημιτελής, πρόοδος έργου ~ 85%), τοποθετούνται δημοσίως αρνητικά, αλλά με αντικρουόμενες απόψεις. Συγκεκριμένα η βουλευτής κ. Ηρώ Διώτη σε συνέντευξη στην «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» στις 16/9/ 2012, ομιλεί για «κατεδάφιση» των έργων, το στέλεχος (εκ Τρικάλων) κ. Χονδρός σε σχετική ημερίδα των Οικολόγων - Πράσινων στη Λάρισα (Οκτώβριος 2012), μίλησε για «ανατίναξη» των έργων, ενώ στελέχη όπως ο γραμματέας της οργάνωσης Λάρισας κ. Ν. Παπαδόπουλος και ο κ. Σκουρλέτης (στην Καρδίτσα), δήλωσαν δημόσια ότι η τύχη των έργων αυτών θα εξετασθεί (πότε ; και σε ποια κατεύθυνση ;). Τέλος εικάζουμε (δεν υπάρχει πρόσφατη δημόσια τοποθέτηση) ότι ο ΣΥΡΙΖΑ θα στηρίξει την προσφυγή στο ΣτΕ (εκδίκαση 11-1-2013), ώστε να επέλθει ακύρωση των έργων του Αχελώου.

ΠΑΣΟΚ : Απουσία στις εκδηλώσεις για τα ΣΔ, απουσία δημόσιων δηλώσεων στελεχών του, παρότι ειδικά το κόμμα αυτό, προώθησε τα υδατικά έργα Θεσσαλίας και δρομολόγησε μέσω του ΥΠΕΧΩΔΕ (1994) τα έργα Αχελώου και Κάρλας.

Μία μόνο παρουσία υπήρξε, του ευρωβουλευτή του ΠΑΣΟΚ κ. Δανέλλη (Λάρισα 26/10/2012, ημερίδα Οικολόγων - Πράσινων), χωρίς τοποθέτηση επί των ΣΔ , παρά μόνο με γενική τοποθέτηση του για την ανάγκη προσαρμογής της Γεωργίας στην ΚΑΠ,. Συνοπτικά δεν γνωρίζουμε ποια είναι η θέση του κόμματος στα σενάρια των ΣΔ και δεν έχουμε πρόσφατη επιβεβαίωση θέσεων για τα εν εξελίξει υδατικά έργα μεταφοράς νερού του Αχελώου στη Θεσσαλική λεκάνη.

ΔΗΜΑΡ : Περιορισμένη παρουσία στις εκδηλώσεις και λίγες δημόσιες τοποθετήσεις. Δημόσια τοποθέτηση υπέρ της λειτουργίας του ΥΗΕ Μεσοχώρας, αντίθεση στην μεταφορά νερού από τον Αχελώο, άγνωστη θέση για το μέλλον των εν εξελίξει έργων και άγνωστη θέση για τα σενάρια επί των ΣΔ.

ΚΚΕ : Τοποθέτηση στη Βουλή, πρωτοβουλίες μέσω αγροτών και φορέων με πολλές σαφείς δημόσιες τοποθετήσεις για την Γεωργία, θετικές τοποθετήσεις υπέρ του έργου Μεσοχώρας, της μεταφοράς νερού από τον Αχελώο, κ.λ.π. Σταθερή και αμετακίνητη θέση για τα ζητήματα αυτά.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ : Απουσία από τις εκδηλώσεις, καμία δημόσια τοποθέτηση για τα ΣΔ και τα έργα.

ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ : Δεν διαθέτουμε στοιχεία για τις θέσεις της.

Προσπαθήσαμε να είμαστε όσο γίνεται πιο αντικειμενικοί στην παραπάνω αξιολόγηση, τοποθετούμενοι με βάση τα στοιχεία που διαθέτουμε. Είναι αυτονόητο - ανεξάρτητα εάν αποδέχεται κανείς την αξιολόγηση αυτή - ότι οι καθαρές δημόσιες τοποθετήσεις στο θέμα των ΣΔ είναι ευπρόσδεκτες, αναγκαίες και χρήσιμες.

Σε κάθε περίπτωση, ΟΤΙ ΚΑΙ ΝΑ ΣΥΜΒΕΙ ΣΤΟ ΑΜΕΣΟ ΜΕΛΛΟΝ ΜΕ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΥΔΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ, ΚΑΝΕΙΣ ΑΠΟΛΥΤΩΣ ΔΕΝ ΘΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΙΣΧΥΡΙΖΕΤΑΙ ΟΤΙ ΔΕΝ ΑΚΟΥΣΕ, ΔΕΝ ΔΙΑΒΑΣΕ ΚΑΙ ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΖΕ !

Δ. Τι αναμένεται στο άμεσο μέλλον:

Στις 11 Ιανουαρίου 2013 εξετάζεται η προσφυγή στο ΣτΕ για τον Αχελώο. Την ίδια περίοδο (αρχές του 2013), αναμένεται η υπογραφή των ΣΔ από την αρμόδια Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ και την Αποκεντρωμένη Περιφέρεια Θεσσαλίας. Με άγνωστη την καθαρή και σταθερή πολιτική βούληση της τρικομματικής κυβέρνησης για τα ΣΔ, κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί για το πώς θα εξελιχθεί το θέμα. Είναι προφανές ότι υπάρχει κίνδυνος ανατροπής του σχεδιασμού των αποφάσεων της Πολιτείας (10ετία 90) για τα υδατικά (υδροηλεκτρικά και αρδευτικά) έργα και φυσικά κίνδυνος μείωσης (ούτε καν διατήρηση) των αρδευόμενων εκτάσεων στη Θεσσαλία, **με άμεσες επιπτώσεις στον αγροτικό πληθυσμό και γενικότερα στην οικονομία της περιοχής.**

Αρκούν άραγε οι εκδηλώσεις και τα πορίσματα των φορέων της Θεσσαλίας ; Παρά το πλήθος εκδηλώσεων των φορέων και την σοβαρότητα των επεξεργασμένων θέσεων, η προσπάθεια αυτή - στην οποία άλλωστε και οι υπογράφωντες συμμετείχαν ενεργά - ίσως αποδειχθεί μη αποτελεσματική.

Βέβαιο είναι πως δεν ασκήθηκε όσο θα έπρεπε, μαχητική και συντονισμένη πίεση από τους Θεσσαλικούς φορείς στην Κυβέρνηση. Είναι χαρακτηριστικό ότι δεν επιτεύχθηκε από τα βασικά Υπουργεία (Υποδομών και Γεωργίας), μία σαφής τοποθέτηση και δέσμευσή τους, ούτε καν πραγματοποιήθηκε παράσταση των φορέων σε αυτά. Κατά

μείζονα λόγο δεν έγινε παράσταση στους αρχηγούς κομμάτων, όπως είχε πραγματοποιηθεί στο παρελθόν για ανάλογης σοβαρότητας θέματα. Η μόνη πολιτική επαφή στο κέντρο, έγινε με τον Υπουργό Περιβάλλοντος κ. Λιβιεράτο, η οποία δεν κρίνεται ιδιαίτερα αποτελεσματική.

Κατά την άποψή μας, έστω και τώρα «στο παρά πέντε», δεν είναι αργά να γίνουν ενέργειες. Πιστεύουμε πως πρέπει τα κόμματα και η Κυβέρνηση να δεσμευθούν για :

- Την στρατηγική τους στη Γεωργία και τις προτάσεις τους για τον σχεδιασμό των απαραίτητων έργων στον κάμπο.
- Την ολοκλήρωση των ημιτελών έργων (ΥΗΕ και αρδευτικά).
- Την άμεση λειτουργία της Μεσοχώρας.
- Την οριστική επιλογή από τα ΣΔ του σεναρίου **διατήρησης των αρδευόμενων εκτάσεων στη Θεσσαλία** σε συνδυασμό με τα ΥΗΕ του Αχελώου.
- Την αποδοχή δημιουργίας ενιαίου, αυτόνομου, κρατικού φορέα διαχείρισης νερών, με συμμετοχή των χρηστών.

Με εκτίμηση

Γκούμας Κων/νος, Γεωπόνος
Θανόπουλος Ιωάννης Δρ. Μηχανικός
Μεζάρης Κων/νος, Πολ. Μηχανικός
Μπαρμπούτης Τάσος, Πολ. Μηχανικός
Μπέλεσης Αλέκος, Γεωλόγος